

N O R M Ă

privind activitatea de audit financiar la entitățile autorizate, reglementate și supravegheate de către Autoritatea de Supraveghere Financiară

În conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1) lit. b), coroborate cu prevederile art. 6 și art. 14 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor art. 258 alin. (1) din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 20 alin. (3) lit. g) și ale art. 20¹ din Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 51 alin. (4)—(6) și ale art. 105—110 din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 15 alin. (7) și (8), ale art. 35, art. 81 alin. (2) și (3) și ale art. 83 lit. d) din Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative, cu modificările și completările ulterioare,

în urma deliberărilor Consiliului Autorității de Supraveghere Financiară din cadrul ședinței din data de 29 octombrie 2014,

Autoritatea de Supraveghere Financiară emite prezenta normă.

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art. 1. — (1) Prezenta normă se aplică auditorilor financiari care desfășoară activitate de audit financiar la entitățile autorizate, reglementate și supravegheate de către Autoritatea de Supraveghere Financiară, denumită în continuare A.S.F., respectiv stabilește condițiile de aprobare/avizare a auditorilor financiari, precum și cerințele de informare și raportare referitoare la auditul financiar al entităților menționate care activează în Sectorul instrumente și investiții financiare, Sectorul asigurări-reasigurări și în Sectorul sistemului de pensii private.

(2) Entitățile prevăzute la alin. (1) care intră sub incidența prevederilor prezentei norme sunt: societăți de servicii de investiții financiare; societăți de administrare a investițiilor; organisme de plasament colectiv; traderi; consultanți de investiții; Fondul de compensare a investitorilor; operatori de piață/sistem; depozitari centrali; case de compensare; contrapărți centrale; societăți de asigurare și/sau reasigurare; fonduri de pensii administrate privat și administratorii acestora; fonduri de pensii facultative și administratorii acestora.

(3) Prevederile prezentei norme nu se aplică brokerilor de asigurare și/sau reasigurare care au obligația auditării situațiilor financiare anuale potrivit criteriilor de mărime stabilite în conformitate cu reglementările contabile specifice, precum și agenților de marketing autorizați/avizați să desfășoare activități în Sectorul sistemului de pensii private conform prevederilor legale aplicabile.

Art. 2. — În sensul prezentei norme, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

1. *actuar* — persoana fizică înregistrată în Registrul actuarilor, în conformitate cu prevederile legale;

2. *audit financiar* — activitatea efectuată de auditorii financiari în vederea exprimării unei opinii asupra situațiilor financiare sau a unor componente ale acestora, exercitarea altor misiuni de asigurare și servicii profesionale potrivit standardelor internaționale de audit și altor reglementări adoptate de Camera Auditorilor Financiari din România. Auditul financiar cuprinde și auditul statutar, desfășurat potrivit legii;

3. *audit statutar* — auditul situațiilor financiare individuale anuale/consolidate;

4. *auditor financiar* — persoana fizică sau persoana juridică ce dobândește această calitate în condițiile legii;

5. *auditor al grupului* — auditor statutar, persoana fizică sau juridică ce efectuează auditul statutar al situațiilor financiare individuale anuale/consolidate;

6. *auditor statutar* — persoana fizică autorizată de către autoritatea competentă, respectiv Camera Auditorilor Financiari din România, să efectueze audit statutar;

7. *Camera Auditorilor Financiari din România*, denumită în continuare C.A.F.R., — persoana juridică autonomă înființată potrivit legii, care funcționează ca organizație profesională de utilitate publică fără scop patrimonial și este autoritatea competentă care organizează, coordonează și autorizează desfășurarea activității de audit financiar în România;

8. *Consiliul pentru Supravegherea în Interes Public a Profesiei Contabile*, denumit în continuare C.S.I.P.P.C., — autoritatea competentă în domeniul supravegherii în interes public a auditului statutar, instituție publică autonomă, cu personalitate juridică, înființată în conformitate cu prevederile legale în vigoare;

9. *entități de interes public* — persoanele juridice clasificate astfel de legislația în vigoare;

10. *firma de audit* — persoana juridică sau orice altă entitate, indiferent de forma juridică a acesteia, care este autorizată de autoritatea competentă, respectiv de C.A.F.R., să efectueze audit statutar;

11. *partener-cheie de audit*:

a) auditorul statutar desemnat de o firmă de audit pentru o anumită misiune de audit ca fiind responsabilul principal pentru efectuarea auditului statutar în numele firmei de audit; sau

b) în cazul auditului statutar al unui grup, cel puțin auditorul statutar care este desemnat de o firmă de audit ca fiind responsabilul principal pentru efectuarea auditului statutar la nivelul grupului și auditorul statutar care este desemnat ca fiind responsabilul principal la nivelul filialelor importante; sau

c) auditorul statutar care semnează raportul de audit;

12. *sectoare de supraveghere financiară* — Sectorul instrumente și investiții financiare, Sectorul asigurări-reasigurări și Sectorul sistemului de pensii private, din cadrul A.S.F.

Art. 3. — Auditorul financiar care face obiectul aprobării/avizării de către A.S.F. în vederea desfășurării misiunilor de audit la entitățile menționate la art. 1 alin. (2) are obligația respectării cerințelor profesionale prevăzute de legislația aplicabilă în acest sens.

Art. 4. — Un auditor financiar poate presta activitate de audit financiar la entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2) numai cu respectarea prevederilor prezentei norme.

CAPITOLUL II

Aprobarea/Avizarea auditorului financiar

SECȚIUNEA 1

Condiții pentru aprobarea/avizarea auditorului financiar

Art. 5. — (1) În vederea desfășurării activității de audit financiar, auditorii financiari care și-au manifestat intenția de a desfășura activitate de audit financiar la entitățile menționate la art. 1 alin. (2) au obligația de a solicita aprobarea/avizarea de către A.S.F. în acest sens.

(2) Solicitarea prevăzută la alin. (1) se realizează prin depunerea la Registratura A.S.F. a unei cereri întocmite conform anexei nr. 1, însoțite de documentația aferentă prevăzută la art. 8, înainte de începerea misiunii de audit financiar, cel târziu până la data de 31 octombrie a exercițiului financiar pentru care se realizează misiunea de audit.

Art. 6. — Activitatea de audit financiar la entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2) poate fi desfășurată numai dacă auditorii financiari, persoane fizice sau juridice, au făcut obiectul aprobării/avizării de către A.S.F.

Art. 7. — Auditorul financiar, persoană fizică sau juridică, este aprobat/avizat de către A.S.F. dacă îndeplinește cumulativ condițiile comune aplicabile la nivelul A.S.F., precum și condițiile specifice aplicabile la nivel sectorial datorate particularităților activității desfășurate de către entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2), după cum urmează:

A. Condiții comune aplicabile la nivelul A.S.F.:

a) să fie membru activ al C.A.F.R. și să aibă o vechime de cel puțin 3 ani ca membru al C.A.F.R.;

b) să dețină pentru ultimii 3 ani calificativul maxim — A, acordat de către organismul profesional competent în acest sens;

c) să dețină calitatea de auditor statutar, conform legii, pentru a efectua auditarea situațiilor financiare anuale individuale și/sau consolidate;

d) să nu fi fost sancționat disciplinar printr-o decizie rămasă definitivă în ultimii 3 ani;

e) să nu fi fost sancționat de către autoritățile române sau străine din domeniul financiar cu interdicția de a desfășura activități în sistemul financiar-bancar ori cu interdicția temporară de a desfășura astfel de activități;

f) să nu aibă mențiuni în cazierul fiscal și în cazierul judiciar;

g) să aibă încheiat un contract de asigurare de răspundere civilă profesională, în conformitate cu normele privind asigurarea pentru risc profesional emise de C.A.F.R.;

h) să îndeplinească cerințele legale și profesionale referitoare la activitatea de audit și să nu se afle într-o situație de incompatibilitate sau conflict de interese prevăzută de legislația în vigoare;

i) să nu aibă datorii restante către bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele locale și bugetele fondurilor speciale;

j) condițiile prevăzute la lit. a) — i) sunt aplicabile și pentru auditorii financiari persoane fizice care pot efectua auditul financiar în numele persoanei juridice;

k) auditorul financiar persoană juridică să dispună de minimum 5 persoane angajate membri activi ai C.A.F.R.;

l) auditorul financiar persoană juridică să utilizeze serviciile unui expert în auditarea sistemelor informatice care deține certificarea CISA „Certified Information Systems Auditor”.

B. Condiții specifice aplicabile la nivel sectorial:

a) auditorii financiari care și-au manifestat intenția să efectueze misiuni de audit financiar la entitățile care activează în Sectorul instrumente și investiții financiare, pe lângă condițiile prevăzute la pct. A, trebuie să mai îndeplinească condiția de a fi absolvenți ai cursurilor de specializare și perfecționare pentru piața de capital, organizate periodic de C.A.F.R. în colaborare cu entități specializate în domeniul pregătirii profesionale de profil;

b) auditorii financiari care și-au manifestat intenția să efectueze misiuni de audit financiar la entitățile care activează în Sectorul asigurări-reasigurări, pe lângă condițiile prevăzute la pct. A, trebuie să îndeplinească și condiția de a avea cel puțin un actuar în cadrul echipei care va realiza auditul financiar, în vederea examinării activității de asigurare/reasigurare conform principiilor fundamentale și general acceptate ale calculului actuarial;

c) auditorii financiari care și-au manifestat intenția să efectueze misiuni de audit financiar la entitățile care activează în Sectorul sistemului de pensii private, pe lângă condițiile prevăzute la pct. A, trebuie să îndeplinească și următoarele condiții specifice:

(i) să utilizeze serviciile unui actuar;

(ii) în cazul fondurilor de pensii administrate privat/fonduri de pensii facultative, să fi funcționat minimum 4 ani, cu excepția persoanelor juridice rezultate dintr-o fuziune sau o divizare, caz în care acest termen include și funcționarea persoanei/persoanelor juridice din care acestea provin.

SECȚIUNEA a 2-a

Documentația necesară aprobării/avizării auditorului financiar

Art. 8. — Auditorii financiari care solicită aprobarea/avizarea ca auditori financiari ai entităților prevăzute la art. 1 alin. (2) trebuie să facă dovada îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 7, prin depunerea la Registratura A.S.F. a următoarelor documente:

A. În cazul auditorilor financiari persoane fizice:

a) act de identitate, în copie;

b) document eliberat de C.A.F.R., care atestă calitatea de auditor statutar, valabil pentru anul în curs;

c) document eliberat de C.A.F.R. care să cuprindă mențiuni referitoare la calificativul acordat de organismul profesional competent în acest sens;

d) contract de asigurare de răspundere civilă profesională, valabil pentru exercițiul financiar în cauză, în copie;

e) curriculum vitae, semnat și datat, care va cuprinde cel puțin informații legate de studiile absolvite, cu menționarea instituției de învățământ, a naturii cursurilor și a anului absolvirii, și o prezentare detaliată a activității desfășurate, cu indicarea denumirii și a profilului activității entității în cadrul căreia a activat, a duratei și naturii activităților desfășurate, precum și a responsabilităților exercitate, însoțit de orice alte documente care atestă îndeplinirea cerințelor de pregătire și experiență în domeniul auditat;

f) curriculum vitae, semnat și datat, pentru actuarul menționat la art. 7 pct. B lit. b) și lit. c) pct. (i) care să cuprindă cel puțin informațiile prevăzute la lit. e) în legătură cu pregătirea și experiența profesională;

g) cazierul judiciar, precum și cazierul fiscal, în original;

h) certificat de absolvire a cursurilor de specializare și perfecționare pentru Sectorul instrumente și investiții financiare și de promovare a testului de verificare a cunoștințelor privind legislația aferentă, în copie legalizată;

i) declarație pe propria răspundere, sub semnătura olografă, în forma prezentată în anexele nr. 2, 3 și 4;

j) chestionar, completat și semnat, în forma prezentată în anexa nr. 5.

B. În cazul auditorilor financiari persoane juridice:

a) certificat de înregistrare la Oficiul Național al Registrului Comerțului, în copie legalizată;

b) copia carnetului de auditor financiar, vizat la zi;

c) certificatul constatator emis de Oficiul Național al Registrului Comerțului, cu starea la zi a persoanei juridice, în original;

d) lista auditorilor financiari, persoane fizice angajate, acționari sau administratori;

e) curriculum vitae, semnat și datat, pentru partenerul-cheie, care să cuprindă cel puțin informațiile prevăzute la pct. A lit. e) în legătură cu pregătirea și experiența profesională;

f) contract de asigurare de răspundere civilă profesională, valabil pentru exercițiul financiar în cauză, în copie;

g) cazierul judiciar, precum și cazierul fiscal, în original;

h) dovada achitării taxei de avizare pentru auditorii financiari care depun documentație pentru Sectorul sistemului de pensii private;

i) chestionar, completat și semnat, în forma prezentată în anexa nr. 5;

j) documentația prevăzută la pct. A pentru auditorii financiari persoane fizice care pot efectua, în numele persoanei juridice, auditul financiar la entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2), inclusiv pentru auditorul responsabil cu misiunea de audit.

Art. 9. — (1) Auditorii financiari aprobați/avizați de către A.S.F. vor fi incluși în cadrul unei liste, distinct pentru fiecare sector de supraveghere financiară.

(2) A.S.F. publică pe site lista prevăzută la alin. (1), o actualizează cel puțin trimestrial sau ori de câte ori se consideră necesar și o comunică C.A.F.R. și C.S.I.P.P.C.

Art. 10. — (1) Entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2) au obligația desemnării auditorului financiar din lista menționată la art. 9 și notificării A.S.F. în acest sens.

(2) În cazul schimbării auditorului financiar, entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2) vor transmite A.S.F., în termen de 30 de zile de la data adoptării hotărârii, o notificare din care să rezulte motivele schimbării auditorului financiar.

SECȚIUNEA a 3-a

Alte dispoziții privind auditorul financiar

Art. 11. — Auditorii financiari care efectuează misiuni de audit financiar la entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2) au obligația de a respecta atât dispozițiile comune stabilite la nivelul A.S.F., cât și alte dispoziții specifice, după cum urmează:

A. *Dispoziții comune:*

a) perioada de auditare a unei entități de către același auditor financiar este de maximum 5 ani;

b) orice înlocuire în cadrul perioadei în care entitatea auditată are un contract încheiat cu auditorul financiar va fi notificată atât entității auditate, cât și A.S.F., în termen de 10 zile de la producerea acesteia. Notificarea va fi însoțită de documentele menționate la art. 8 pct. B lit. e).

B. *Dispoziții specifice pentru Sectorul asigurări-reasigurări:*

a) partenerul-cheie de audit nu va ocupa un post de conducere în cadrul entității auditate înainte de scurgerea unei perioade de cel puțin 2 ani de la data demisiei ca auditor sau ca partener-cheie de audit la respectiva entitate;

b) în calitate de partener-cheie de audit va putea participa la cel mult 5 misiuni de audit ale situațiilor financiare anuale/consolidate întocmite pentru anul respectiv;

c) din echipa de audit nu va putea face parte în calitate de actuar o persoană care se află într-o relație contractuală cu o societate de asigurare și/sau reasigurare autorizată în România sau cu o entitate, oricare ar fi obiectul de activitate al acesteia, care face parte din același grup cu societatea ale cărei situații financiare anuale/consolidate sunt auditate;

d) actuarul desemnat în echipa de audit va putea participa anual în cadrul misiunilor de audit la cel mult 4 societăți de asigurare și/sau reasigurare;

e) în cazul în care un auditor financiar care își manifestă intenția de a efectua misiune de audit la o societate de asigurare și/sau reasigurare este auditor financiar și la o altă societate de asigurare și/sau reasigurare și, prin urmare, deține aprobare în acest sens, documentația prevăzută la art. 8 va fi înlocuită cu Chestionarul pentru auditorul financiar prevăzut în anexa nr. 5, precum și cu declarațiile prevăzute în anexele nr. 2, 3 și 4, însoțite de documentele doveditoare pentru situația în care au intervenit modificări.

SECȚIUNEA a 4-a

Emiterea deciziei de aprobare sau avizului de către A.S.F.

Art. 12. — Emiterea de către A.S.F. a deciziei de aprobare/avizului pentru auditorii financiari se efectuează în termen de 30 de zile de la înregistrarea dosarului complet al acestora.

Art. 13. — (1) Orice solicitare de informații suplimentare sau de modificare a documentelor prezentate inițial întrerupe termenul prevăzut la art. 12. Depunerea documentelor nu poate fi efectuată mai târziu de 30 de zile de la data solicitării A.S.F.

(2) În situația în care documentele depuse sunt incomplete, ilizibile, precum și în lipsa unor documente, se solicită completarea sau înlocuirea acestora, după caz.

Art. 14. — A.S.F. poate solicita C.A.F.R. sau C.S.I.P.P.C. informații suplimentare cu privire la auditorii financiari care solicită aprobarea/avizarea de către A.S.F.

Art. 15. — (1) Neîndeplinirea condițiilor prevăzute în prezenta normă duce la respingerea cererii pentru aprobare/avizare ca auditor financiar a entităților prevăzute la art. 1 alin. (2).

(2) Decizia A.S.F. de respingere, scrisă și motivată, se comunică în termen de 10 zile de la data adoptării acesteia și poate fi contestată în termen de maximum 30 de zile de la data comunicării ei, în conformitate cu legislația privind contenciosul administrativ.

Art. 16. — O nouă solicitare de aprobare/avizare poate fi adresată A.S.F. numai dacă au fost remediate deficiențele care au constituit motivele de respingere a cererii inițiale.

Art. 17. — Orice modificare a informațiilor și/sau a documentelor care au stat la baza aprobării/avizării auditorului financiar va fi comunicată A.S.F. în termen de 5 zile de la data producerii modificării.

Art. 18. — A.S.F. retrage decizia de aprobare/avizul acordată/acordat auditorului financiar care efectuează misiuni de audit la entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2), în următoarele condiții:

a) dacă aceasta a fost obținută pe baza unor informații sau documente false, eronate și care au indus în eroare A.S.F.;

b) dacă auditorului financiar i-a fost retrasă calitatea de auditor de către C.A.F.R. ulterior obținerii aprobării/avizării;

c) la solicitarea auditorului financiar;

d) în situația în care nu mai sunt îndeplinite condițiile care au fost avute în vedere la aprobarea/avizarea auditorului financiar;

e) în cazul constatării nerespectării prevederilor prezentei norme;

f) dacă auditorul financiar nu a sesizat A.S.F. privind cauza/cauzele care a/au condus la intrarea entității auditate în procedură de administrare specială.

CAPITOLUL III

Obligațiile auditorului financiar

Art. 19. — (1) Auditorul financiar care auditează situațiile financiare anuale/consolidate ale entităților prevăzute la art. 1 alin. (2) are obligația întocmirii unui raport de audit care cuprinde opinia sa și din care rezultă dacă situațiile financiare care au

făcut obiectul auditării prezintă o imagine fidelă a poziției financiare, a performanței financiare, a fluxurilor de trezorerie și a altor informații referitoare la activitatea desfășurată, în conformitate cu cadrul relevant de raportare financiară.

(2) Rapoartele de audit întocmite de auditorii financiari pentru entitățile care activează în cadrul sectoarelor de supraveghere financiară vor fi întocmite în conformitate cu standardele internaționale de audit adoptate de către C.A.F.R. și vor cuprinde atât elemente comune, cât și elemente specifice activității entităților menționate, după cum urmează:

A. Elemente comune ale rapoartelor de audit:

a) o introducere care identifică cel puțin situațiile financiare anuale/consolidate care fac obiectul auditului financiar, împreună cu cadrul de raportare financiară care a fost aplicat la întocmirea acestora;

b) o descriere a domeniului de aplicare a auditului financiar, care identifică cel puțin standardele de audit conform cărora a fost efectuat auditul;

c) o opinie de audit care este fără rezerve, cu rezerve sau contrară și care prezintă clar punctul de vedere al auditorului statutar cu privire la următoarele:

(i) dacă situațiile financiare anuale și/sau consolidate oferă o imagine fidelă, în conformitate cu cadrul relevant de raportare financiară; și

(ii) după caz, dacă situațiile financiare anuale și/sau consolidate sunt conforme cerințelor legale aplicabile.

Dacă auditorul statutar nu este în măsură să emită o opinie de audit, raportul menționează imposibilitatea emiterii unei astfel de opinii.

d) o referire la aspectele asupra cărora auditorul statutar atrage atenția, prin evidențiere, fără ca opinia de audit să fie cu rezerve;

e) un punct de vedere privind:

(i) coerența raportului administratorilor cu situațiile financiare anuale/consolidate pentru același exercițiu financiar; și

(ii) pregătirea raportului administratorilor în conformitate cu cerințele juridice aplicabile;

f) declarația auditorului financiar care, pe baza cunoașterii și a înțelegerii dobândite pe parcursul auditului cu privire la entitatea în cauză și la mediul acesteia, declară dacă a identificat informații eronate semnificative prezentate în raportul administratorilor, indicând natura acestor informații eronate.

B. Elemente specifice ale raportului de audit:

a) pentru entitățile auditate care activează în Sectorul asigurări-reasigurări, auditorul financiar are obligația întocmirii unui raport de audit care, în plus față de informațiile prevăzute la pct. A, trebuie să mai conțină cel puțin următoarele informații:

(i) o referire la respectarea prevederilor legale privind metodologia de calcul și de evidență a rezervelor tehnice, categoriile de active admise să acopere rezervele tehnice și aplicarea regulilor de dispersie a plasamentelor;

(ii) o referire la respectarea prevederilor legale privind marja de solvabilitate și coeficientul de lichiditate;

(iii) o referire la respectarea reglementărilor interne privind programul de reasigurare, modul de îndeplinire a obligațiilor specificate în contractele de reasigurare încheiate, oricare ar fi tipul acestora, precum și modul de reflectare conform cerințelor legale a tuturor elementelor de reasigurare în calculul marjei de solvabilitate;

(iv) o referire la modalitatea de organizare și realizare a inventarierii anuale a elementelor de activ, datorii, capitaluri proprii, precum și a tranzacțiilor privind activitatea de asigurare și/sau reasigurare, potrivit prevederilor legale;

b) pentru entitățile auditate care activează în Sectorul sistemului de pensii private, auditorul financiar are obligația întocmirii unui raport de audit care, în plus față de informațiile prevăzute la pct. A, trebuie să mai conțină cel puțin următoarele informații:

(i) în cazul auditării situațiilor financiare anuale ale unui administrator:

1. o referire la respectarea prevederilor care vizează metodologia de calcul și de evidență a provizioanelor tehnice constituite de administrator;

2. categoriile de active admise să acopere provizioanele tehnice ale administratorului;

3. regulile de diversificare pentru activele admise să acopere provizioanele tehnice;

4. calculul și evidența comisioanelor privind activitatea de marketing, calculul și evidența veniturilor administratorului;

(ii) în cazul auditării situațiilor financiare anuale ale unui fond de pensii administrat privat/fond de pensii facultative:

1. o referire la respectarea prevederilor legale care vizează calculul, convertirea și evidența contribuțiilor individuale ale participanților la fondurile de pensii administrate privat/fonduri de pensii facultative;

2. calculul și evidența comisionului constituit în cazul fondurilor de pensii administrate privat/fondurilor de pensii facultative;

3. calculul și evidența activelor fondurilor de pensii administrate privat/fondurilor de pensii facultative, inclusiv a dividendelor de încasat;

4. calculul și evidența operațiunilor de încasări și plăți efectuate prin conturile fondului de pensii administrat privat/fondului de pensii facultative;

5. calculul și evidența transferurilor participanților între fondurile de pensii administrate privat/fondurilor de pensii facultative;

6. calculul și evidența utilizării activului personal net al participantului la un fond de pensii administrate privat/fond de pensii facultative, în caz de invaliditate și în caz de deces;

7. calculul și evidența provizioanelor tehnice ale fondului de pensii administrate privat/fondului de pensii facultative, categoriile de active admise să acopere provizioanele tehnice, regulile de diversificare/plasamente pentru activele admise să acopere provizioanele tehnice;

8. calculul și evidența garanției minime pentru fiecare participant la fondul de pensii private administrate privat;

9. respectarea prevederilor legale privind solvabilitatea fondului de pensii facultative;

10. o auditare anuală a valorii activului net și a valorii unității de fond, auditorul financiar având obligația de a-și exprima opinia în ceea ce privește respectarea metodologiei de calcul a indicatorilor financiari specifici fondurilor de pensii administrate privat/fondurilor de pensii facultative;

c) în cazul Sectorului instrumente și investiții financiare, raportul de audit va fi întocmit și în cazul auditării altor componente ale situațiilor financiare/documente, astfel cum este prevăzut în reglementările sectoriale, altele decât situațiile financiare individuale anuale/consolidate.

Art. 20. — (1) Auditorii financiari care efectuează misiuni de audit la entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2) trebuie să respecte următoarele dispoziții privind încheierea contractului de audit și onorariile de audit:

a) contractul de audit se încheie până la data de 31 octombrie a anului în curs, astfel încât să intre în vigoare începând cu data de 1 ianuarie a anului următor;

b) prețul contractului de audit se stabilește în lei;

c) în cazul în care contractul de audit se prelungește, fără modificarea clauzei referitoare la preț, se notifică A.S.F. în termen de 15 zile de la data prelungirii contractului;

d) este interzisă modificarea clauzei contractului cu privire la preț în cursul unui an calendaristic.

(2) Auditorii financiari care efectuează misiuni de audit la entitățile care activează în Sectorul sistemului de pensii private în completarea dispozițiilor prevăzute la alin. (1) au obligația să depună spre avizare la A.S.F., în termen de 15 zile de la încheierea contractului de audit sau de la data modificării acestuia, modificările prospectului schemei de pensii private referitoare la contractul de audit.

Art. 21. — Raportul de audit trebuie să fie datat și să conțină în clar numele persoanei care l-a întocmit, precum și numărul individual de înregistrare în Registrul public.

Art. 22. — Auditorii financiari care efectuează misiuni de audit pentru entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2) au cel puțin următoarele obligații:

a) să confirme anual în scris Comitetului de audit independența lor față de entitatea auditată;

b) să comunice anual Comitetului de audit serviciile suplimentare prestate entității auditate;

c) să discute cu Comitetul de audit despre amenințările la adresa independenței lor și în ceea ce privește măsurile de protecție luate pentru reducerea acestor amenințări.

Art. 23. — Auditorii financiari care efectuează auditul financiar al entităților prevăzute la art. 1 alin. (2) trebuie să informeze A.S.F. de îndată ce, în exercitarea atribuțiilor sale, au luat cunoștință despre orice act sau fapt în legătură cu entitatea auditată ori cu entitățile care intră în perimetrul de consolidare, act sau fapt care:

a) constituie o încălcare a legii și/sau a reglementărilor ori actelor emise în aplicarea acestora, prin care sunt stabilite condițiile de autorizare și de desfășurare a activității entității auditate;

b) este de natură să afecteze situația patrimonială a entității sau buna sa funcționare;

c) poate conduce la un refuz în exprimarea unei opinii asupra situațiilor financiare ale entității sau la exprimarea unei opinii cu rezerve.

Art. 24. — (1) Auditorii financiari care efectuează misiuni de audit la entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2) au obligația de a transmite A.S.F., în termen de 30 de zile de la finalizarea raportului de audit, scrisoarea adresată conducerii entității auditate, denumită *scrisoare către conducere*, care conține constatările cu impact financiar, constatările cu privire la rezultatele evaluării sistemelor de management și control intern, precum și recomandările pentru remedierea deficiențelor constatate.

(2) În situația în care nu a fost emisă o astfel de scrisoare către conducere, auditorul financiar va transmite A.S.F. o comunicare scrisă în acest sens, cu prezentarea motivelor pentru care aceasta nu a fost emisă.

(3) Entitatea auditată, prin reprezentantul legal, are obligația de a informa A.S.F. cu privire la planul de măsuri adoptat care va cuprinde modalități și termene concrete pentru realizarea recomandărilor formulate de către auditorul financiar în scrisoarea către conducere prevăzută la alin. (1), în termen de două luni de la emiterea recomandărilor.

Art. 25. — Auditorii financiari furnizează, la solicitarea A.S.F., orice detalii, clarificări, explicații, inclusiv rapoarte referitoare la activitatea de audit desfășurată pentru entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2).

Art. 26. — (1) A.S.F. are acces la orice documente întocmite de auditorii financiari pe parcursul misiunii de audit financiar.

(2) A.S.F. asigură confidențialitatea informațiilor conținute în raportul de audit, precum și a altor informații primite pe parcursul misiunii de audit, cu excepția celor de natură penală.

(3) Transmiterea către A.S.F. a informațiilor prevăzute la alin. (2) nu constituie o încălcare a obligației de păstrare a secretului profesional care revine auditorului financiar, potrivit legii/codului etic/clauzelor contractuale și nu va atrage niciun fel de răspundere asupra persoanei în cauză.

CAPITOLUL IV Comitetul de audit

Art. 27. — (1) Entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2) care fac parte din categoria entităților de interes public au obligația constituirii unui comitet de audit, format din membri neexecutivi ai consiliului de administrație și/sau de supraveghere și/sau din membri desemnați de adunarea generală a acționarilor, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

(2) Componența comitetului de audit, precum și orice modificare intervenită vor fi transmise A.S.F. în termen de 5 zile de la data constituirii comitetului de audit sau de la data modificării componenței acestuia.

Art. 28. — Auditorul financiar are obligația de a raporta comitetului de audit cu privire la aspectele esențiale care rezultă în urma misiunii de audit și, în special, cu privire la deficiențele semnificative ale controlului intern în ceea ce privește procesul de raportare financiară.

Art. 29. — Comitetul de audit se va întruni ori de câte ori este necesar, dar cel puțin de două ori pe an, pentru analizarea raportului de audit și/sau a opiniei auditorului financiar cu privire la aspectele esențiale care rezultă din auditul financiar, precum și cu privire la procesul de raportare financiară și va recomanda măsurile ce se impun.

Art. 30. — Entitățile prevăzute la art. 27 alin. (1) trebuie să asigure accesul membrilor comitetului de audit la orice informații sau înregistrări necesare îndeplinirii atribuțiilor ce le revin.

Art. 31. — (1) Atribuțiile și regulile de funcționare aplicabile comitetului de audit sunt prevăzute de prezenta normă și de legislația națională în vigoare.

(2) În sensul prevederilor alin. (1) și fără a aduce atingere responsabilității membrilor organelor de administrație, de conducere sau de supraveghere ori a altor membri care sunt numiți de adunarea generală a acționarilor din cadrul entității auditate, comitetul de audit are, printre altele, următoarele atribuții:

a) avizarea planului de audit intern și necesarului de resurse aferente acestei activități;

b) primirea raportului de audit intern și analizarea constatărilor și recomandărilor auditorului financiar privind deficiențele semnificative ale controlului intern în ceea ce privește procesul de raportare financiară;

c) asigurarea respectării prevederilor cadrului legal, ale actului constitutiv și ale normelor aprobate de consiliul de administrație/consiliul de supraveghere;

d) monitorizarea procesului de raportare financiară;

e) monitorizarea eficacității sistemelor de control intern, de audit intern, după caz, și de management al riscurilor din cadrul entității;

f) monitorizarea auditării situațiilor financiare individuale anuale/consolidate;

g) verificarea și monitorizarea independenței auditorului financiar, în special în legătură cu prestarea de servicii suplimentare către entitate;

h) asigurarea că la nivelul consiliului de administrație/consiliul de supraveghere au fost adoptate toate măsurile de remediere necesare soluționării deficiențelor identificate de auditorii financiari.

Art. 32. — (1) Comitetul de audit al entității auditate va întocmi un raport anual privind activitatea desfășurată potrivit atribuțiilor prevăzute de prezenta normă și de propriul regulament, care va cuprinde și recomandările formulate și adresate consiliului de administrație/consiliului de supraveghere cu privire la controlul intern, auditul intern și auditul financiar.

(2) Raportul anual al comitetului de audit, semnat de către membrii acestuia, va fi transmis către A.S.F. în termen de 6 luni de la încheierea exercițiului financiar.

CAPITOLUL V

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 33. — Dispozițiile referitoare la aprobarea/avizarea auditorilor financiari pentru a efectua audit financiar la entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2) nu se aplică auditorilor financiari care sunt deja aprobați/avizați la momentul intrării în vigoare a prezentei norme.

Art. 34. — În scopul monitorizării activității desfășurate de către auditorii financiari la nivelul entităților prevăzute la art. 1 alin. (2) va fi asigurată o colaborare între A.S.F. și C.A.F.R. și C.S.I.P.P.C. prin stabilirea unui cadru general care va avea la bază schimbul de informații.

Art. 35. — (1) A.S.F. retrace aprobarea/avizarea acordată unui auditor financiar, persoană fizică sau juridică, în cazul în care constată încălcarea prevederilor prezentei norme sau la solicitarea expresă a organismului profesional competent în acest sens, respectiv C.A.F.R. sau C.S.I.P.P.C., după caz.

(2) În cazul constatării nerespectării prevederilor prezentei norme de către auditorii financiari, A.S.F. informează C.A.F.R. sau C.S.I.P.P.C., după caz, solicitând adoptarea măsurilor care se impun pentru remedierea acestor încălcări.

Art. 36. — Pentru nerespectarea de către entitățile prevăzute la art. 1 alin. (2) a prevederilor prezentei norme se dispune sau se sancționează conform legislației specifice în materie.

Art. 37. — Anexele nr. 1—5 fac parte integrantă din prezenta normă.

Art. 38. — (1) Prezenta normă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, în Buletinul A.S.F. și pe site-ul A.S.F. și intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2015.

(2) Prevederile referitoare la raportul de audit se aplică începând cu situațiile financiare ale exercițiului financiar 2015.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei norme se abrogă:

a) Dispunerea de măsuri nr. 15/2009 a Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare*);

b) Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 22/2008 pentru aprobarea Normelor privind cerințele de informare și de raportare referitoare la auditul statutar al situațiilor financiare ale societăților de asigurare/reasigurare, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 894 din 30 decembrie 2008, cu modificările și completările ulterioare;

c) Hotărârea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private nr. 32/2007 pentru aprobarea Normei nr. 11/2007 privind auditorul financiar pentru fondurile de pensii administrate privat și administratorii acestora, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 288 din 2 mai 2007, cu modificările și completările ulterioare;

d) Hotărârea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private nr. 20/2006 pentru aprobarea Normei nr. 8/2006 privind auditorul financiar pentru fondurile de pensii facultative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 784 din 15 septembrie 2006, cu modificările și completările ulterioare.

Președintele Autorității de Supraveghere Financiară,
Mișu Negrițoiu

București, 30 octombrie 2014.
Nr. 21.

*) Dispunerea de măsuri nr. 15/2009 a Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nu a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ANEXA Nr. 1

C E R E R E

pentru aprobarea/avizarea auditorului financiar

Auditor financiar — persoană juridică/auditor financiar — persoană fizică,
cu sediul/domiciliul în, solicit aprobarea/avizarea în vederea desfășurării
activității de audit financiar la entități autorizate, reglementate și supravegheate de către Autoritatea de
Supraveghere Financiară din sectorul, respectiv la

1. Datele de identificare ale auditorului financiar:

Denumirea auditorului financiar — persoană juridică/Numele și prenumele auditorului financiar —
persoană fizică

.....
Forma juridică

.....
Adresa sediului social/domiciliului

.....
Codul de înregistrare fiscală

.....
Numărul certificatului/autorizației de funcționare eliberate de Camera Auditorilor Financiari din
România

.....
Informații de contact (telefon, fax, e-mail)

.....

2. Date privind reprezentantul legal al auditorului financiar

Numele și prenumele

.....

Funcția

.....

Informații de contact (telefon, fax, e-mail)

.....

3. Date privind actuarul (salariat sau colaborator cu contract de prestări servicii la auditorul financiar — persoană juridică):

Numele și prenumele

.....

Funcția

.....

4. Informații suplimentare care ar putea fi considerate relevante pentru activitatea auditorului financiar — persoană juridică/auditorului financiar — persoană fizică:

.....

.....

.....

.....

Subsemnatul, cunoscând prevederile privind falsul în declarații din Codul penal, declar pe propria răspundere, sub sancțiunea legii, că toate răspunsurile sunt complete și conforme cu realitatea și că nu există alte fapte relevante asupra cărora Autoritatea de Supraveghere Financiară ar trebui informată. Totodată, în numele societății pe care o reprezint/în nume propriu, mă angajez să comunic Autorității de Supraveghere Financiară orice modificare privind informațiile furnizate.

Reprezentantul legal al auditorului financiar — persoană juridică/auditor financiar — persoană fizică

.....
(numele și prenumele)

.....
(semnătura și ștampila)

ANEXA Nr. 2

DECLARAȚIE*)

Subsemnatul,,

(numele și prenumele)

reprezentant legal al, propus pentru realizarea auditului

(denumirea auditorului financiar)

financiar la entitatea,

(denumirea entității)

declar că auditorul financiar menționat nu se află în vreuna dintre situațiile de incompatibilitate ori de conflict de interese prevăzută de legislația în vigoare.

Data

Numele și prenumele

Nr. din registrul Camerei Auditorilor Financiar
din România

*) Această declarație va fi completată și semnată de reprezentantul legal al auditorului financiar. Nu sunt acceptate declarațiile semnate prin reprezentare.

DECLARAȚIE

Subsemnatul,
(numele și prenumele)

partener-cheie al
(denumirea auditorului financiar)

propus pentru realizarea auditului statutar la entitatea
(denumirea entității)

— declar că nu mă aflu într-o situație de incompatibilitate ori de conflict de interese prevăzută de legislația în vigoare;

— declar că nu mai dețin calitatea de partener-cheie/dețin calitatea de partener-cheie pentru următoarele entități:
.....
.....

Data

Numele și prenumele

Nr. din registrul Camerei Auditorilor Financiari din România

ANEXA Nr. 4

DECLARAȚIE

Subsemnatul,
(numele și prenumele)

actuar (salariat/colaborator cu contract prestări servicii) al
(denumirea auditorului financiar)

propus pentru realizarea auditului financiar la entitatea
(denumirea entității)

declar că nu mai fac parte din nicio echipă de audit/fac parte din echipele de audit pentru entitățile următoare
.....
.....

Data

Numele și prenumele

Nr. din Registrul actuarilor

ANEXA Nr. 5

**CHESTIONAR*)
pentru auditorul financiar**

1. Identitatea auditorului financiar (se vor indica: numele/prenumele, denumirea, forma juridică, domiciliul/adresa sediului social, codul unic de înregistrare și numărul certificatului/autorizației de funcționare eliberate de Camera Auditorilor Financiari din România).
.....
.....

2. Identitatea reprezentantului legal al auditorului financiar (se vor indica: numele, prenumele, funcția, informații de contact — adresă, telefon, e-mail).
.....
.....

3. Identitatea auditorului financiar — persoană fizică, partenerului-cheie de audit care va coordona auditul financiar al entității (se vor indica: nume, prenume, funcția, informații de contact — adresă, telefon, e-mail).
.....
.....

*) Autoritatea de Supraveghere Financiară va păstra confidențialitatea informațiilor cuprinse în răspunsurile la acest chestionar, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Chestionarul se întocmește potrivit acestui model, în formă tehnoredactată; este obligatoriu să se răspundă la toate întrebările. Nu sunt acceptate chestionarele semnate prin reprezentare.

4. Identitatea actuarului/actuarilor din echipa de audit ce va/vor participa la auditul financiar al entității (se vor indica: nume, prenume, funcția, informații de contact — adresă, telefon, e-mail).

5. Să se menționeze entitatea la care auditorul financiar — persoană juridică/persoană fizică a coordonat sau a participat în cadrul misiunilor sale de audit la auditarea situațiilor financiare anuale individuale și/sau consolidate, cu precizarea exercițiilor financiare pentru care acestea au fost întocmite.

6. Să se precizeze dacă în ultimii 10 ani vreuna dintre entitățile la care auditorul financiar persoană juridică/persoană fizică a prestat servicii de audit financiar a făcut obiectul unei proceduri de reorganizare judiciară/faliment/lichidare/administrare specială/redresare financiară. În caz afirmativ, să se prezinte toate detaliile.

7. Să se menționeze dacă în ultimii 10 ani auditorul financiar persoană juridică/persoană fizică, actuarul sau dacă acționarii/asociații auditorului financiar — persoană juridică a/au făcut obiectul, în România ori în străinătate, al vreunei anchete sau proceduri profesionale, disciplinare, administrative ori judiciare, care s-a încheiat cu vreo sancțiune, ori face/fac în prezent obiectul unor astfel de anchete sau proceduri.

Dacă da, să se prezinte detalii complete, indiferent dacă între timp a intervenit o reabilitare.

Se vor indica: autoritatea care a dispus sancționarea, fapta sancționată, sancțiunea și data aplicării acesteia.

8. Să se menționeze dacă auditorul financiar persoană juridică/persoană fizică/actuarul/reprezentantul legal sau asociații/acționarii auditorului statutar au fost condamnați pentru infracțiuni de corupție, spălare de bani, infracțiuni contra patrimoniului, abuz în serviciu, luare sau dare de mită, fals și uz de fals, deturnare de fonduri, evaziune fiscală, primire de foloase necuvenite, trafic de influență, măturie mincinoasă, infracțiuni prevăzute de legislația specială privind societățile comerciale, insolvența sau protecția consumatorilor ori pentru orice alte fapte relevante.

9. Să se prezinte entitățile la care auditorul financiar menționat la pct. 1 a îndeplinit în ultimii 5 ani sau îndeplinește în prezent calitatea de auditor financiar.

10. Să se prezinte entitățile la care coordonatorul echipei de audit menționat la pct. 3 a îndeplinit în ultimii 5 ani misiuni de audit, cu precizarea situațiilor în care a coordonat echipe care au realizat misiunile respective.

11. Comunicați orice informații suplimentare care ar putea fi considerate relevante pentru activitatea auditorului financiar menționat la pct. 1.

Subsemnatul, cunoscând prevederile privind falsul în declarații prevăzute de Codul penal, declar pe propria răspundere, sub sancțiunea legii, că toate răspunsurile sunt complete și conforme cu realitatea și că nu există alte fapte relevante asupra cărora Autoritatea de Supraveghere Financiară ar trebui informată. Totodată, în numele societății pe care o reprezint, mă angajez să comunic Autorității de Supraveghere Financiară orice modificare privind informațiile furnizate.

Reprezentant legal auditor financiar/auditor financiar persoană fizică

Data

Numele și prenumele

Nr. din registrul Camerei Auditorilor Financiar
din România

Semnătura și ștampila